

ข้อเสนอแนะทางการจัดตั้งอนุญาโตตุลาการกีฬาต่อองค์การกีฬาแห่งประเทศไทย¹

Sports Arbitration Model Recommended to Sports Authority of Thailand

¹เสถียรภาพ นาลวง, ²พฤทธ์สรรค์ สุทธิไชยเมธี, ³วริยา ล้ำเลิศ

⁴เกียรติพร อำไพ, ⁵ณัชชชญา ทองจันทร์, ⁶นรฤทธิ์ สุดสงวน

⁷ธนสาร จอพงพานิช, ⁸นรรยโสภาคย์ สวัสดิวัตน์, ⁹อาทิตย์ ปิ่นปัก

¹⁰ยूरานนท์ ยูวานนท์, ¹¹จุฬ่า จงสถิตยธาวรร, และ ¹²ทวีศักดิ์ รุกยิ่ง

¹Sthianrapab Naluang, ²Pruethsan Sutthichaimethee, ³Wariya Lamler

⁴Kiattiporn Ampai, ⁵Nachatchaya Thongjan, ⁶Norarit Sudsangan

⁷Tanasarn Chongpanish, ⁸Nanyasopark Sawasdiwat, ⁹Artit Pinpak

¹⁰Yuranant Yuvanont, ¹¹Chula Chongsathitthavorn, and ¹²Thawesak Ruckying

^{1, 5, 6, 7, 8, 9, 10}คณะนิติศาสตร์ โทมัส อควินัส มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

^{1, 5, 6, 7, 8, 9, 10}Thomas Aquinas School of Law, Assumption University

²มหาวิทยาลัยพิษณุโลก, ^{3, 4}คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

²Pitsanulok University, ^{3, 4}School of Law, NIDA

¹¹คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม, และ ¹²เพอร์ฟอร์แมนซ์ พลัส

¹¹School of Law, Siam University, ¹²Performance Plus Ltd.

Email: ¹sthanrapabnln@au.edu, ²pruethsan.sut@gmail.com, ³starboom14@hotmail.com

Email: ⁴popylaw@hotmail.com, ⁵suneethn@au.edu, ⁶noraritsds@au.edu

Email: ⁷tanasarnchn@au.edu, ⁸nanyasoparksws@au.edu, ⁹artitpnp@au.edu

Email: ¹⁰yuranantyn@au.edu, ¹¹ex_chula@yahoo.com, ¹²ruckying@yahoo.com

Received September 18, 2022; Revised October 20, 2022; Accepted October 29, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาการระงับข้อพิพาททางกีฬาในประเทศไทยอันเกิดจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกีฬา แนวทางปฏิบัติในการระงับข้อพิพาททางกีฬาในต่างประเทศ และแนวทางและกำหนดรูปแบบในการจัดตั้งอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาในประเทศไทย โดยการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เช่น วัตถุประสงค์ รูปแบบ โครงสร้าง บทบาทหน้าที่ รวมถึง

¹บทความนี้เป็นผลมาจาก “โครงการเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564” สนับสนุนทุนวิจัยโดยการกีฬาแห่งประเทศไทย สัญญาเลขที่ 45/2564

ผลกระทบและประโยชน์ที่เกิดขึ้นในการจัดตั้งอนุญาโตตุลาการ 2) หาข้อเสนอให้การกีฬาแห่งประเทศไทยมีการระงับข้อพิพาททางกีฬาโดยวิธีอนุญาโตตุลาการเป็นการเฉพาะ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารรวมกับการสัมภาษณ์ในเชิงลึกบุคคลากรของการกีฬาแห่งประเทศไทย ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูง จำนวน 6 คน เจ้าหน้าที่ของการกีฬาแห่งประเทศไทยระดับหัวหน้างาน จำนวน 5 คน รวม 11 คน และสัมภาษณ์ผู้แทนของสมาคมกีฬาอาชีพแห่งประเทศไทยสาขาต่าง ๆ ที่เกิดข้อพิพาท รวม 9 คน และการสัมภาษณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากประชาคมกีฬา รวม 52 คน ต่อแนวทางในการจัดตั้งอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์และผู้เข้าร่วมสัมมนาได้ให้ข้อคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า การระงับข้อพิพาททางกีฬาโดยวิธีอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา มีความเหมาะสมกับลักษณะของข้อพิพาท เพราะส่วนใหญ่เป็นข้อพิพาทที่เป็นปัญหาทางเทคนิคกีฬาซึ่งกว่าปัญหาข้อกฎหมาย จึงควรให้ผู้เชี่ยวชาญกีฬาเป็นผู้วินิจฉัยและชี้ขาดข้อพิพาทและมีกระบวนการพิจารณาที่มีความรวดเร็ว ควรมีการจัดตั้งอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติของนานาชาติ การวิจัยได้เสนอแนะให้การกีฬาแห่งประเทศไทย จัดตั้งหน่วยงานอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา โดยแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. 2556 และพระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ. 2542 เพื่อให้สามารถระงับข้อพิพาททางกีฬาโดยวิธีอนุญาโตตุลาการตามนโยบายของการกีฬาแห่งประเทศไทยที่กำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์พัฒนากีฬา พ.ศ. 2564 – 2570

คำสำคัญ: ข้อพิพาทกีฬา; การระงับข้อพิพาท; อนุญาโตตุลาการ

Abstract

The aim of this study was to: 1) study sport dispute resolutions arising from laws governing sport in Thailand, implementation of sport arbitration in foreign countries, and a guideline to establish sports arbitration, including objectives, form, structure, functions, and disadvantages that may arise from sports arbitration; and 2) recommend the Sports Authority of Thailand (SAT) revise the governing laws to adopt sports arbitration as a special mechanism for sport dispute resolution. The study used a qualitative approach with documentary research and in-depth interviews with members of the sport authority and professional sport associations: the SAT's six executive members and five department heads, nine representatives of professional sport associations in Thailand, and 52 sport community participants. The results showed the representatives and participants agreed with the establishment of sports arbitration because it will be able to resolve the disputes appropriately because they are based on sports technical problems and sports event schedules. Consequently, the resolution requires sports specialists and a speedy trial. In the end, the study

recommended SAT revise the Sports Authority of Thailand Act 2015, the Professional Sports Promotion Act 2013, and the Boxing Act 1999 to adopt sports arbitration for implementing the sport disputes resolution policy according to SAT's Sport Strategic Development Plan of 2021–2027.

Keywords: sport dispute; dispute resolution; arbitration

บทนำ

ข้อพิพาททางกีฬาจำแนกออกเป็นสองประเภท คือ ข้อพิพาททางพาณิชย์ที่เกิดจากสัญญา ได้แก่ ข้อพิพาทที่เกิดจากสัญญา และข้อพิพาทที่มีใช้ทางพาณิชย์ ได้แก่ ข้อพิพาทที่เกิดจากระเบียบข้อบังคับ ยิ่งไปกว่านั้นข้อพิพาททางกีฬายังเกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกของสาธารณชน ซึ่งเป็นผู้ชมกีฬา (Green, 2005) การระงับข้อพิพาททางกีฬาก่อนปี ค.ศ. 1984 ดำเนินการผ่านกลไกของศาล แต่ได้เกิดปัญหาหลายประการ เช่น ความล่าช้า ค่าพิพาทษาไม่สอดคล้องกับลักษณะของข้อพิพาททางกีฬา เพราะข้อพิพาททางกีฬาส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับเทคนิคทางกีฬาและตารางการแข่งขันกีฬา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อพิพาทของกีฬาระหว่างประเทศเกี่ยวข้องกับคู่พิพาทที่มีสัญชาติแตกต่างกัน ประกอบกับเกี่ยวข้องกับกฎระเบียบขององค์กรกีฬาระหว่างประเทศ การพิพาทคดีของศาลจึงเป็นไปตามกฎหมายภายใน ส่งผลให้คำวินิจฉัยชี้ขาดของศาลไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยสภาพปัญหาดังกล่าว จึงได้มีการพัฒนาระบบอนุญาโตตุลาการกีฬา (Sports arbitration) โดยในปี ค.ศ. 1984 คณะกรรมการโอลิมปิกสากล (International Olympic Committee: IOC) ได้จัดตั้งศาลอนุญาโตตุลาการ (Court of Arbitration for Sport: CAS) หรือศาลกีฬาโลก ให้มีเขตอำนาจทั่วโลก (Mitten, 2014) หลังจากนั้นแนวคิดนี้ได้แพร่หลายไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก ทำให้เกิดระบบอนุญาโตตุลาการเฉพาะด้านกีฬาขึ้นสองระบบ คือ ระบบอนุญาโตตุลาการกีฬานานาชาติ หรือกีฬาระหว่างประเทศ (International sports arbitration system) และระบบอนุญาโตตุลาการกีฬาในประเทศ (Domestic sports arbitration system)

การกีฬาแห่งประเทศไทย มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมและพัฒนากีฬาภายใต้กฎหมายเกี่ยวกับการกำกับดูแลกีฬา สี่ฉบับ คือ พระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558, พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. 2556, พระราชบัญญัติควบคุมการใช้สารต้องห้ามทางการกีฬา พ.ศ. 2555 และพระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ. 2542 ผลของการพัฒนากีฬาอาชีพและกีฬาเพื่อความเป็นเลิศอย่างต่อเนื่อง ภายใต้กฎหมายดังกล่าวทำให้กีฬาที่มีความเติบโตอย่างรวดเร็วส่งผลให้เกิดข้อพิพาทกีฬาเพิ่มขึ้นตามลำดับ แต่การระงับข้อพิพาททางกีฬาผ่านกลไกของพระราชบัญญัติทั้งสี่ฉบับดังกล่าวและกลไกการพิจารณาคดีของศาลมีความล่าช้า อีกทั้งไม่สอดคล้องกับลักษณะของข้อพิพาททางกีฬา ซึ่งข้อพิพาทส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับเทคนิคทางกีฬาและตารางการแข่งขันกีฬา การระงับข้อพิพาทจึงต้องการความรวดเร็วและมีต้นทุนต่ำ ฉะนั้น การกีฬาแห่งประเทศไทย จึงมีนโยบายที่จะให้

มีการระงับข้อพิพาททางกีฬาโดยวิธีอนุญาโตตุลาการ ด้วยการบรรจุนโยบายดังกล่าวไว้ในแผนยุทธศาสตร์การกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2564–2570 (Sports Authority of Thailand, 2021a)

ด้วยสภาพปัญหาดังกล่าว การกีฬาแห่งประเทศไทย ตลอดจนองค์กรกีฬาในประเทศไทย จึงมีแนวคิดไปในทางสนับสนุนให้มีการจัดตั้งระบบอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นแก่คู่พิพาทว่าจะได้รับความเป็นธรรมด้วยการวินิจฉัยข้อพิพาทโดยบุคคลและองค์กรที่มีความเป็นธรรมจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะทางกีฬา ซึ่งจะสามารถยกระดับมาตรฐานวงการกีฬาไทยให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการระงับข้อพิพาททางกีฬาในประเทศไทยที่เกิดจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกีฬา แนวทางปฏิบัติสำหรับการระงับข้อพิพาททางกีฬาในต่างประเทศและแนวทางและการกำหนดรูปแบบในการจัดตั้งอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาในประเทศไทย โดยการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เช่น วัตถุประสงค์ รูปแบบ โครงสร้าง บทบาทหน้าที่ รวมถึงผลกระทบและประโยชน์ที่เกิดขึ้นในการจัดตั้งอนุญาโตตุลาการ

2. เพื่อหาข้อเสนอแนะให้การกีฬาแห่งประเทศไทยมีการระงับข้อพิพาททางกีฬาโดยวิธีการอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาขึ้นโดยเฉพาะ

ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้แบ่งขอบเขตออกเป็นสองด้าน ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งศึกษาถึงสภาพปัญหาการระงับข้อพิพาททางกีฬาในประเทศไทยที่เป็นผลมาจากกลไกการระงับข้อพิพาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการกีฬาแห่งประเทศไทยภายใต้พระราชบัญญัติการกีฬา พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. 2556 พระราชบัญญัติสารต้องห้ามทางการกีฬา พ.ศ. 2555 และพระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ. 2565 และรูปแบบการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาที่ใช้ปฏิบัติในต่างประเทศเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดตั้งอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาในประเทศไทย

ขอบเขตด้านข้อมูล มุ่งศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากเอกสารที่เผยแพร่ในรูปแบบของสิ่งพิมพ์และสื่อดิจิทัลจากฐานข้อมูลที่เชื่อถือได้ ประกอบการศึกษาวิเคราะห์ทัศนคติและข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับกีฬาทั้งภาครัฐและเอกชนประกอบด้วย ผู้บริหารและบุคลากรของการกีฬาแห่งประเทศไทย ผู้แทนกรมพลศึกษา ผู้บริหารของสมาคมกีฬาอาชีพแห่งประเทศไทย นักวิชาการด้านกีฬา และกฎหมายกีฬา

ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้ครอบคลุมประชากรกีฬาอาชีพในพื้นที่เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร จำนวน 72 คน

ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ตั้งแต่เดือนเมษายน 2564

การทบทวนวรรณกรรม

ในการทบทวนวรรณกรรมได้ศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับข้อพิพาททางด้านกีฬาและอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาที่ใช้ในต่างประเทศ โดยศึกษารูปแบบอนุญาโตตุลาการกีฬานานาชาติของศาลอนุญาโตตุลาการกีฬา (Court of Arbitration for Sport: CAS) และสถาบันอนุญาโตตุลาการกีฬาแห่งเอเชีย (Sports Arbitration Tribunal of Asia: SATA) สำหรับอนุญาโตตุลาการระดับชาติ ได้ศึกษาทั้งรูปแบบอนุญาโตตุลาการทางพาณิชย์ที่มีเขตอำนาจระงับข้อพิพาททางด้านกีฬาที่ใช้ปฏิบัติในประเทศต่าง ๆ เช่น สหรัฐอเมริกา เยอรมนี มาเลเซีย และอนุญาโตตุลาการเฉพาะด้านกีฬาที่ใช้ในหลายประเทศ เช่น แคนาดา ญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ อีกทั้งยังได้ศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลด้านอื่น ๆ เช่น การบริหาร การแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการ และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาของประเทศต่าง ๆ เช่น อังกฤษ ไอร์แลนด์ ออสเตรเลีย ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติที่ดีเป็นที่ประจักษ์ โดยแบ่งหัวข้อการศึกษาออกเป็น 1) ลักษณะของข้อพิพาททางกีฬา 2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาททางกีฬา และ 3) หลักการและแนวคิดทฤษฎีของอนุญาโตตุลาการ

1. ลักษณะของข้อพิพาททางกีฬา

ข้อพิพาททางด้านกีฬามีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเองแตกต่างจากข้อพิพาททางแพ่งและพาณิชย์ทั่วไป ดังนี้

1) เป็นข้อพิพาทที่มีคู่พิพาทหลายฝ่าย (multiple parties) เนื่องจากการกีฬาเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย เช่น สมาชิกของทีม ผู้ตัดสิน ผู้จัดการแข่งขัน องค์กรปกครองกีฬา ยิ่งไปกว่านั้นการแข่งขันกีฬาเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของสาธารณชน เพราะกีฬาเป็นบริการสาธารณะด้านนันทนาการ (public entertainment) ซึ่งเกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกของมหาชนซึ่งเป็นผู้ชื่นชอบกีฬา

2) เป็นข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันเข้มข้นทางบุคลิกภาพที่หลากหลาย (intensely competitive personalities) เพราะกีฬาที่มีธรรมชาติเป็นการแข่งขันที่ต้องการชัยชนะหรือทำลายสถิติการแข่งขันกีฬาแต่ละประเภทจะต้องใช้ทักษะเฉพาะด้านกีฬา และการแข่งขันกีฬาโดยทั่วไปจะต้องมีท่าทาง จังหวะ หรือรูปแบบในการแสดงออกของนักกีฬาตามชนิดของกีฬาบางประเภทต้องใช้ความอดทน ความเร็ว ความสูง ระยะ ความสอดคล้องประสานและจังหวะกันในการเล่นของสมาชิกในทีม การแข่งขันจึงมีกฎกติกาของกีฬาแต่ละชนิดเพื่อควบคุมพฤติกรรมของนักกีฬามีให้อาเปรียบคู่แข่ง เพื่อให้การแข่งขันมีความเป็นธรรมภายใต้กฎกติกาเดียวกัน

3) เป็นข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการโต้แย้งที่หลากหลาย (numerous process challenges) เพราะธรรมชาติของการแข่งขันกีฬาอยู่บนกฎกติกาและกำหนดเวลาการแข่งขันที่แน่นอน ดังนั้น การแข่งขันกีฬาจึงเกี่ยวข้องกับความเร่งด่วน (urgency) ของการแข่งขัน เพราะการแข่งขันกีฬาที่มีตารางการแข่งขันที่แน่นอน ประเด็นในด้านการชี้ขาดผลการแข่งขัน (jurisdiction issues) เพราะการแข่งขันกีฬาต้องมีการชี้ขาดในผลการแข่งขันเพื่อหาผู้แพ้และชนะในการแข่งขัน และความเคร่งครัดและมาตรฐานของกฎเกณฑ์ (the rigid rules and standards) เพราะการแข่งขันกีฬาเป็นการเล่นที่อยู่บนกฎกติกา

4) กีฬามีลักษณะเป็นข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับการเดิมพันและการแพ้หรือชนะ (high-stakes and win or lose) การแข่งขันกีฬามุ่งเอาชัยชนะของผู้เข้าแข่งขัน ซึ่งจะมีผลออกมาในด้านแพ้หรือชนะบนพื้นฐานของกฎกติกา การแพ้และชนะของนักกีฬาย่อมหมายถึงเดิมพันในการแข่งขัน เพราะการแข่งขันกีฬาโดยทั่วไปจะมีการให้รางวัลแก่ผู้เข้าแข่งขันที่ได้รับชัยชนะ

5) กีฬามีลักษณะเป็นข้อพิพาทที่กระจายไปทั่วโลก (spread across the globe) เพราะในกรณีเป็นการแข่งขันกีฬานานาชาติ ข้อพิพาทจะไม่จำกัดอยู่ในรัฐเดียว แต่จะขยายไปยังรัฐที่เกี่ยวข้อง บางครั้งทำให้มีหลายรัฐและหลายองค์กรเข้ามาเกี่ยวข้องกับข้อพิพาทนั้น

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาททางกีฬา

ข้อพิพาทกีฬาเกี่ยวข้องกับปัจจัยสามประการ คือ 1) ปัจจัยด้านประโยชน์ของสาธารณชน 2) ปัจจัยด้านตารางเวลาการแข่งขัน และ 3) ปัจจัยด้านอาชีพนักกีฬามีระยะเวลาสั้น แยกพิจารณา ดังนี้

1) ปัจจัยด้านผลประโยชน์สาธารณชน เพราะการแข่งขันกีฬาที่มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจและ เพื่อสร้างนันทนาการให้แก่สาธารณชน ดังนั้น จึงมีระบบการพัฒนากีฬา โดยมีวัตถุประสงค์หลักสองประการ คือ ประการแรก เพื่อเพิ่มบุคคลากรที่เกี่ยวข้องกับกีฬา และประการที่สอง เพื่อพัฒนาคุณภาพผลการแข่งขัน ด้วยแนวคิดดังกล่าวจึงมีนโยบายในการกำหนดตารางเกี่ยวกับกีฬา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคัดเลือกนักกีฬา การโยกย้ายนักกีฬาและการแข่งขันกีฬา ซึ่งในทางปฏิบัติจะกำหนดระยะเวลาไว้สั้น ดังนั้น ก่อนหรือในระหว่างตารางดังกล่าวอาจเกิดข้อพิพาทระหว่างนักกีฬากับองค์กรที่เกี่ยวข้อง (Green, 2005) นอกจากนี้ การแข่งขันกีฬาอาชีพบางประเภทจะเป็นกิจกรรมทางพาณิชย์และการลงทุน เช่น ฟุตบอล เทนนิส กอล์ฟ รถยนต์ แต่เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้ชมซึ่งเป็นฝูงชนหรือประชาชนทั่วไป ซึ่งประกอบด้วยผู้นิยมสโมสรกีฬาหรือนักกีฬาที่เรียกว่าแฟนกีฬา (sport fans) เหตุผลที่ประชาชนเข้าชมกีฬาเพราะเป็นกิจกรรมนันทนาการและเป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ด้านการพัฒนาด้านสุขภาพและความคิดเพื่อเอาชนะอุปสรรค นอกจากนี้การแข่งขันกีฬายังช่วยกระตุ้นให้ประชาชนทั่วไปได้เรียนรู้การออกกำลังกายที่ถูกต้องตามหลักวิทยาศาสตร์การกีฬา ศาสตร์ด้านนี้ทำให้สังคมมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น เพราะการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ ถูกวิธี และเหมาะสมกับวัยสามารถทำให้ร่างกายทุกคนแข็งแรง ไม่เป็นโรคและจิตใจเข้มแข็ง การแข่งขันกีฬาเกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกของผู้ชม (public emotions) เช่น ความชื่นชอบในตัว

นักกีฬา สโมสรกีฬา การชมกีฬากระตุ้นให้เกิดอารมณ์ของผู้ชมทั้งอารมณ์ชื่นชอบหรือไม่พอใจ นอกจากนี้ กีฬายังเป็นวัฒนธรรมที่สามารถถ่ายโอนระหว่างสังคมหนึ่งไปสู่อีกสังคมหนึ่ง ทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ข้ามประเทศ สามารถเป็นเครื่องมือสร้างความสัมพันธ์ได้ทั้งระดับชาติ และระดับระหว่างประเทศ ฉะนั้น การพิจารณาคดีเกี่ยวกับกีฬา จึงต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของสาธารณชนด้วย เพราะกีฬาเกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกในด้านการแข่งขันและพฤติกรรมของผู้นิยมกีฬาเฉพาะกลุ่ม ข้อพิพาททางกีฬาจึงได้รับความสนใจจากสาธารณชนและอาจกระทบถึงความรู้สึกของสาธารณชน

2) ปัจจัยด้านตารางการแข่งขันกีฬา เพราะการแข่งขันกีฬาทุกระดับทุกประเภทจะมีการกำหนดตารางการแข่งขันที่แน่นอน ตารางเวลาการแข่งขันมีทั้งแบบประจำและชั่วคราว คือ ชนิดกีฬาที่มีเทศกาลการแข่งขันก็จะกำหนดตารางไว้แน่นอนตามฤดูกาลแข่งขัน แต่หากเป็นกีฬาที่แข่งขันเป็นครั้งคราวก็จะกำหนดตารางตามโอกาสที่เหมาะสม เหตุผลหลักที่ต้องกำหนดตารางการแข่งขัน เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้มีเวลาเตรียมการล่วงหน้า เช่น การคัดเลือกนักกีฬา การฝึกซ้อม ฉะนั้น หากเกิดข้อพิพาทขึ้นก่อนเวลาการแข่งขันย่อมมีความจำเป็นที่จะต้องยุติข้อพิพาทก่อนกำหนดการแข่งขัน (Rigozzi et al, 2013)

สรุปได้ว่า ข้อพิพาททางกีฬามีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเองอย่างเห็นได้ชัดที่แตกต่างจากข้อพิพาททางแพ่งและพาณิชย์ทั่วไปที่ส่วนใหญ่เป็นปัญหาทางกฎหมาย ได้แก่ ปัญหาการตีความกฎหมาย การตีความสัญญา ความรับผิด แต่ข้อพิพาททางกีฬาส่วนใหญ่เป็นปัญหาทางข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับข้อปฏิบัติในทางกีฬาหรือเทคนิคกีฬาในแต่ละสาขา รวมถึงระเบียบวินัยของนักกีฬา ประการสำคัญข้อพิพาทกีฬาเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของสาธารณชนซึ่งเป็นผู้ชมกีฬา มิใช่เป็นเรื่องเฉพาะตัวอย่างคดีแพ่งและพาณิชย์ การวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาททางกีฬา จำเป็นจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของสาธารณชนกลุ่มดังกล่าวด้วย

3. หลักการและแนวคิดทฤษฎีของอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา

อนุญาโตตุลาการด้านกีฬาเกี่ยวข้องกับหลักการและทฤษฎี ดังนี้

หลักการของอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา

ศาลเป็นกลไกการระงับข้อพิพาทหลักที่ดำเนินการโดยรัฐ ขณะที่อนุญาโตตุลาการเป็นกลไกการระงับข้อพิพาททางเลือก (ADR) ที่ดำเนินการโดยเอกชน โดยคู่พิพาทมีสิทธิเลือกที่จะไม่นำคดีฟ้องต่อศาล (alternative litigation) ภายใต้ข้อผูกพันของข้อสัญญาอนุญาโตตุลาการ (arbitration clause) ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของกฎหมายอนุญาโตตุลาการที่เรียกว่า “หลักความค้ำค้ำสิทธิในการแสดงเจตนาของคู่สัญญา” (party autonomy) การระงับข้อพิพาทโดยวิธีการอนุญาโตตุลาการมีความมุ่งหมายที่จะใช้เป็นกลไกการระงับข้อพิพาททางพาณิชย์ (commercial disputes) แต่ได้นำมาใช้กับการระงับข้อพิพาททางด้านกีฬาเมื่อสามทศวรรษที่ผ่านมา ซึ่งเรียกว่าอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา (sports arbitration) หรืออนุญาโตตุลาการสำหรับกีฬา (arbitration for sport) อันเป็นผลมาจากอัตราการเกิดข้อพิพาททางกีฬาเพิ่มขึ้นและความซับซ้อนของข้อพิพาททางกีฬามีมากยิ่งขึ้น ซึ่งมาจากปัจจัยความก้าวหน้าของ

ธุรกิจกีฬาที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวางจนทำให้ธุรกิจกีฬากลายเป็นโครงสร้างเศรษฐกิจทั้งระดับชาติและนานาชาติ ในขณะที่ระบบและกลไกการระงับข้อพิพาทด้านกีฬาที่มีอยู่แต่เดิม คือ การระงับข้อพิพาทโดยศาลยังไม่สามารถเป็นเครื่องมือแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับลักษณะของข้อพิพาททางกีฬาที่ กล่าวโดยเฉพาะ คือการระงับข้อพิพาทเป็นไปด้วยความล่าช้าอันเนื่องมาจากกระบวนการพิจารณาที่เคร่งครัด เป็นทางการ และมุ่งใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือระงับข้อพิพาทและคำตัดสินของศาลไม่อาจยุติข้อพิพาทได้ทันทีเนื่องจากยังมีกระบวนการอุทธรณ์คำพิพากษาไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลสูงสุด เพราะกฎหมายวิธีพิจารณาความให้สิทธิอุทธรณ์อุทธรณ์โต้แย้งคำพิพากษาของศาลชั้นต้นหรือศาลล่างได้เช่นเดียวกับคดีแพ่งและพาณิชย์ทั่วไป กว่าจะดีจะถึงที่สุดอาจต้องใช้เวลาอันยาวนาน อีกทั้งศาลส่วนใหญ่ไม่มีศาลชำนาญพิเศษทางด้านกีฬาและผู้เชี่ยวชาญด้านกีฬา การระงับ ข้อพิพาททางกีฬาโดยศาลจึงไม่สอดคล้องกับลักษณะของข้อพิพาทซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากข้อพิพาททางแพ่งและพาณิชย์ทั่วไป เพราะข้อพิพาทด้านกีฬาจำนวนมากผูกติดอยู่กับตารางการแข่งขัน หรือวงจรอาชีพของนักกีฬาที่มีระยะสั้น ข้อพิพาทด้านกีฬาเกี่ยวข้องกับความรู้สึกของฝูงชนซึ่งเป็นผู้ชมหรือนิยมกีฬา อีกทั้งลักษณะของข้อพิพาทด้านกีฬาเป็นข้อเท็จจริงยิ่งกว่าข้อกฎหมาย และข้อเท็จจริงเหล่านั้นล้วนแต่เป็นเรื่องเฉพาะทางเทคนิคด้านกีฬา เช่น วินัยของนักกีฬา กฎ กติกาการแข่งขันกีฬา ประเภทของกีฬา ดังนั้น การระงับข้อพิพาทจึงต้องการความรวดเร็วและต้องการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกีฬา หรือกฎหมายกีฬาที่มีความเป็นอิสระและมีทักษะสูงเป็นผู้ระงับข้อพิพาททางกีฬา (Findlay, 2005)

Blackshaw ได้ศึกษาพบว่า นับตั้งแต่ได้เกิดระบบอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา ตามทัศนคติของศาลในประเทศอังกฤษ สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และอื่น ๆ จะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาททางกีฬา ยกเว้นเป็นกรณีพิเศษและเป็นหาที่สำคัญที่ศาลควรวินิจฉัย เช่น เป็นประเด็นทางกฎหมายที่สำคัญด้านสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ เพราะการระงับ ข้อพิพาททางกีฬาเป็นการระงับข้อพิพาทเฉพาะด้านที่มีลักษณะพิเศษ ในทางวิชาการจัดให้กีฬาเป็นอุตสาหกรรมเฉพาะสาขา และข้อพิพาทเป็นเรื่องภายในของครอบครัวกีฬา (within the family of sport) กล่าวอีกนัยหนึ่ง ศาลเห็นว่าข้อพิพาททางกีฬาอยู่นอกกระบวนการศาล (outside the courts system) ด้วยอิทธิพลของแนวคิดดังกล่าวส่งผลให้ในช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมาทำให้อนุญาโตตุลาการด้านกีฬาเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางทั้งระดับชาติและนานาชาติว่าเป็นกลไกระงับข้อพิพาทเฉพาะด้านกีฬา เป็นกระบวนการยุติธรรมพิเศษของการระงับข้อพิพาททางกีฬา (extra-judicial dispute resolution of sports disputes) จึงจำเป็นจะต้องมีองค์กรหรือสถาบันระงับข้อพิพาทเป็นการเฉพาะ (Blackshaw, 2003) สำหรับข้อโต้เถียงว่าสัญญาอนุญาโตตุลาการแบบบังคับ (compulsory arbitration clause) มีผลบังคับในทางกฎหมายหรือไม่ขัดหรือแย้งกับหลักเสรีภาพในการแสดงเจตนาทำสัญญาหรือไม่ ในปัจจุบันข้อโต้เถียงดังกล่าวได้อ่อนตัวลงเป็นอย่างมาก อันเป็นผลมาจากอิทธิพลของแนวคิดเรื่องอุตสาหกรรมกีฬาเป็นอุตสาหกรรมเฉพาะสาขาที่มีระเบียบข้อบังคับเฉพาะกีฬาทำให้ศาลในประเทศที่กีฬามีความก้าวหน้า เช่น

สหรัฐอเมริกา สวิสเซอร์แลนด์ เยอรมนี ได้รับรองความสมบูรณ์แห่งสัญญาอนุญาตตุลาการแบบ บังคับให้มีผลผูกพันคู่กรณีไม่ต่างไปจากสัญญาโดยความสมัครใจ (Rigozza & Robert-Tissot, 2015)

แนวคิดเรื่องการระงับข้อพิพาททางกีฬามีสถานะเป็นระบบกระบวนการยุติธรรมทางกีฬา (sport justice) เป็นผลมาจากการปรากฏขึ้นของกิจกรรมกีฬาระหว่างประเทศซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับ หลายรัฐและการพัฒนากฎหมายกีฬาเฉพาะให้เป็นกฎเกณฑ์ที่เป็นสากลที่สหพันธ์กีฬาระดับชาติ จะต้องปฏิบัติตามด้วยการบูรณาการกฎเกณฑ์ดังกล่าวเข้ากับกฎหมายกีฬาภายในประเทศ ดังนั้น จึง เป็นกฎหมายที่ใช้และเข้าไปแทนที่กฎหมายภายใน สหพันธ์กีฬาระหว่างประเทศเป็นองค์กรเอกชนที่อยู่ ภายใต้อำนาจของรัฐบาลอันเป็นสถานที่ตั้งสหพันธ์กีฬาระหว่างประเทศมีอำนาจหน้าที่ควบคุมกีฬาที่อยู่ใน ความรับผิดชอบและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นตั้งแต่สองรัฐขึ้นไป โดยมี คณะกรรมการโอลิมปิกสากล (IOC) เป็นองค์กรสูงสุด คณะกรรมการโอลิมปิกได้ให้การยอมรับสหพันธ์ กีฬาระหว่างประเทศและคณะกรรมการโอลิมปิกในระดับประเทศ ทำให้เกิดการปลดล็อคการบังคับใช้ กฎหมายที่บรรจุอยู่ในพิธีสารโอลิมปิก (Olympic Charter) ให้มีขอบเขตไปถึงระดับภายในประเทศ การ ยอมรับดังกล่าวอยู่ภายใต้เงื่อนไขและผลลัพธ์ที่ชอบธรรมในทำนองเดียวกันสหพันธ์กีฬาระหว่าง ประเทศก็ต้องการให้กีฬาของตนได้รับการยอมรับให้เป็นกีฬาโอลิมปิก การพัฒนากฎหมายกีฬาให้เป็น สากลเป็นบทบาทหน้าที่ของ CAS ซึ่งเป็นศาลสูงสุดของกีฬาระหว่างประเทศและเป็นองค์กรตุลาการ เอกชน มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทภายใต้อำนาจระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล ของสหพันธ์รัฐสวิสเซอร์แลนด์ หมวดที่ 12 (The Swiss Act on Private International Law: PILA) ซึ่งใช้ บังคับกับอนุญาตตุลาการระหว่างประเทศ

ทฤษฎีพื้นฐานของอนุญาตตุลาการด้านกีฬา

ในเชิงทฤษฎีองค์การ (organizational theory) อนุญาตตุลาการด้านกีฬามีสถานะเป็นสถาบัน จึงจัดเป็นองค์กรประจำ (permanent organization) ที่มีชีวิตเป็นของตนเอง ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบที่ จำเป็น คือ ชื่อ วัตถุประสงค์ ทรัพยากร และบุคลากร เป็นของตนเอง และตั้งอยู่อย่างถาวร ในมุมมองของทฤษฎีทางกฎหมาย อนุญาตตุลาการเป็นกระบวนการยุติธรรมทางกีฬาและสถาบัน อนุญาตตุลาการมีสถานะเป็นศาลภาคเอกชน (Gardner, 2011)

สรุปได้ว่า แนวคิดอนุญาตตุลาการด้านกีฬาเป็นกลไกระงับข้อพิพาททางกีฬาเฉพาะด้านกีฬา เป็นกระบวนการยุติธรรมภาคเอกชนในทางกีฬา เพื่อใช้เป็นเครื่องมือแก้ปัญหาคความล่าช้าในการระงับ ข้อพิพาทโดยกระบวนการของศาล ทำให้การระงับข้อพิพาทมีประสิทธิภาพและตรงกับลักษณะของข้อ พิพาททางกีฬา ในปัจจุบันแบ่งอนุญาตตุลาการด้านกีฬาออกเป็นสองระบบ คือ ระบบ อนุญาตตุลาการด้านกีฬาระดับนานาชาติ และระบบอนุญาตตุลาการด้านกีฬาระดับชาติ ซึ่งเป็น อนุญาตตุลาการด้านกีฬาในประเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการวิจัยได้ดำเนินการดังนี้

รูปแบบการวิจัย ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย

ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิที่เผยแพร่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ข้อมูลทุติยภูมิ เช่น ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ด้านกีฬาและอนุญาโตตุลาการ รวมถึงคำพิพากษา คำวินิจฉัยอุทธรณ์ รายงานการประชุม ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สำหรับข้อมูลทุติยภูมิประกอบด้วยข้อมูลที่เผยแพร่ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น หนังสือ ตำรา คู่มือ รายงานข้อมูลของหน่วยงาน รายงานการวิจัย บทความวิชาการ บทความวิจัย เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา

แหล่งข้อมูล ประกอบด้วยห้องสมุด หน่วยงานราชการ และเอกชน ฐานข้อมูลสื่อสารออนไลน์ การสัมภาษณ์ผู้บริหารและหัวหน้าหน่วยงานการกีฬาแห่งประเทศไทย การสัมภาษณ์ผู้แทนสมาคมกีฬาแห่งประเทศไทยที่เกิดข้อพิพาท และการประชุมกลุ่มเจ้าหน้าที่การกีฬาแห่งประเทศไทยและประชาคมกีฬา

การเก็บข้อมูล ได้ศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของอุตสาหกรรมกีฬาในประเทศไทย ข้อพิพาททางกีฬา ระบบและกลไกการระงับข้อพิพาททางกีฬาในประเทศไทยและในต่างประเทศในปัจจุบัน และการใช้ปฏิบัติการอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาในต่างประเทศจากแหล่งข้อมูลที่ระบุข้างต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ ด้วยวิธีการตั้งคำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบมีความเป็นอิสระในการตอบคำถามให้เป็นธรรมชาติและเป็นกันเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ได้ใช้วิธีสังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาที่ได้จากข้อมูลปฐมภูมิ ข้อมูลทุติยภูมิ การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสัมมนากลุ่มเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียด้านกีฬาเพื่อนำข้อมูลนั้นมาจัดลำดับสำหรับการหาข้อสรุปผลการวิจัยและหาข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดตั้งอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาตามลำดับ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยข้อเสนอแนะทางการจัดตั้งอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาดอกการกีฬาแห่งประเทศไทยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ทั้งสองข้อดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ศึกษาปัญหาการระงับข้อพิพาททางกีฬาในประเทศไทยที่เกิดจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกีฬา แนวทางปฏิบัติสำหรับการระงับข้อพิพาททางกีฬาในต่างประเทศ และแนวทางและการกำหนดรูปแบบในการจัดตั้งอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาในประเทศไทย โดยการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เช่น วัตถุประสงค์ รูปแบบ โครงสร้าง บทบาทหน้าที่ รวมถึงผลกระทบและประโยชน์ที่เกิดขึ้นในการจัดตั้งอนุญาโตตุลาการ สรุปผลได้ว่า

ลักษณะของข้อพิพาทและการระงับข้อพิพาททางกีฬา

การศึกษาพบว่าข้อพิพาททางกีฬาที่เกิดขึ้นในประเทศไทยมีที่มาจากข้อบังคับสมาคมกีฬาเกี่ยวกับการบริหารสมาคม และข้อบังคับเกี่ยวกับวินัยของนักกีฬาในรูปแบบต่าง ๆ และระเบียบการแข่งขันกีฬา ซึ่งล้วนแต่เป็นข้อพิพาทที่ไม่มีทุนทรัพย์ และข้อพิพาทที่มาจากการใช้บังคับพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการกำกับดูแลกีฬา 4 ฉบับ ได้แก่ 1) พระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นกฎหมายก่อตั้งองค์กรและการกำกับควบคุมสมาคมกีฬาทำให้เกิดข้อพิพาทขึ้นสองลักษณะ คือ ข้อพิพาทด้านสัญญาระหว่าง กทท. กับเอกชนซึ่งเป็นผู้สนับสนุนกีฬา และข้อพิพาทเกี่ยวกับความขัดแย้งด้านการบริหารสมาคมกีฬา ทำให้เกิดข้อขัดแย้งด้านการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของสมาคม แต่ พ.ร.บ.ปี 2558 ไม่ได้บัญญัติกลไกระงับข้อพิพาทไว้เป็นการเฉพาะแต่มีระเบียบการยื่นเรื่องราวร้องทุกข์ต่อผู้ว่า กทท. 2) พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. 2556 ซึ่งเป็นกฎหมายส่งเสริมและสนับสนุนกีฬาอาชีพ ปัจจุบันมี 14 สาขากีฬา เช่น ฟุตบอล บาสเก็ตบอล เป็นกิจกรรมกีฬาที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่มีมูลค่าสูง ทำให้เกิดข้อพิพาทเกิดขึ้นบ่อยทั้งข้อพิพาททางพาณิชย์และข้อพิพาททางวินัย ข้อพิพาททางพาณิชย์ เช่น ข้อพิพาทที่เกิดจากสัญญาจ้างนักกีฬาที่มีชื่อเสียง สัญญาจ้างนักกีฬาอาชีพข้อพิพาทเกี่ยวกับการถ่ายทอดการแข่งขัน ข้อพิพาททางวินัย เช่น การฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับการแข่งขัน หรือข้อพิพาทด้านคุณสมบัติ มีการตัดสินโทษเข้าแข่งขันหรือการห้ามเข้าแข่งขัน สำหรับกรณีศึกษาข้อพิพาทการบริหารองค์กรกีฬา เช่น ข้อพิพาทสมาคมกีฬาฟุตบอลอาชีพแห่งประเทศไทย กับบริษัท สยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด ทุนทรัพย์กว่าหนึ่งพันล้านบาท คดียืดเยื้อเป็นเวลากว่าห้าปี พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้มีกลไกการระงับข้อพิพาทไว้เป็นการเฉพาะ 3) พระราชบัญญัติควบคุมการใช้สารต้องห้ามทางการกีฬา พ.ศ. 2555 ตราขึ้นภายใต้ความผูกพันของกฎการใช้สารต้องห้ามขององค์กรต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก เพื่อลงโทษบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารต้องห้าม จากการศึกษาพบว่ามีสถิติของสำนักงานควบคุมการใช้สารต้องห้ามทางการกีฬา ซึ่งการกีฬาแห่งประเทศไทยระบุว่าระหว่าง พ.ศ. 2561 – 2564 มีการลงโทษนักกีฬาที่ใช้สารต้องห้ามอย่างต่อเนื่อง (Naluang & Jongsatitthavorn, 2021; Sports Authority of Thailand, 2021b) และ 4) พระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายกำกับดูแลกีฬามวย ซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายได้แก่นักมวย เจ้าของค่ายมวย ผู้จัดการมวย ผู้ตัดสิน ผู้จัดรายการแข่งขันมวย และนายสนามมวย แม้ว่ากฎหมายทั้งสี่ฉบับดังกล่าวได้กำหนดกลไกระงับข้อพิพาทไว้แล้ว แต่การศึกษาพบว่าการระงับข้อพิพาทเป็นไปด้วยความล่าช้าด้วยสาเหตุมาจากมีระบบการระงับข้อพิพาทภายในองค์กรกีฬา

ตามข้อบังคับที่มักจะไม่สามารถยุติข้อพิพาทได้ จึงมีการอุทธรณ์ไปยังคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ ตามกฎหมายฉบับนั้น ๆ หลังจากนั้นก็จะมีการฟ้องเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ต่อศาล ทำให้คดีค้างพิจารณาอยู่ในศาลเป็นเวลานานหลายปี ทำให้การระงับข้อพิพาทมีความล่าช้า นอกจากนี้ รายงานการวิจัยระบุว่า การระงับข้อพิพาทในกีฬามวยเกิดความไม่เป็นธรรม (Tanarach, 2014) คดีเกี่ยวกับการละเมิดกฎหมายกีฬามวยเกิดขึ้นตลอดมา เช่น กรณีข้อพิพาทระหว่าง บัวขาว บัญชาเมฆ กับเจ้าของค่าย ป. ประมุข ที่เกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2555 ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายมีการฟ้องร้องคดีทั้งคดีแพ่งและคดีอาญาอันเป็นผลมาจากกลไกการระงับข้อพิพาทตามกฎหมายกีฬามวยยังไม่มีประสิทธิภาพ

แนวทางปฏิบัติสำหรับการระงับข้อพิพาททางกีฬาในต่างประเทศ

การศึกษาพบว่า ในต่างประเทศมีการใช้ปฏิบัติอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาอย่างแพร่หลายทั้งกีฬาระดับนานาชาติและกีฬาระดับชาติ มาจากปัจจัยที่สำคัญ คือ ปัจจัยด้านรูปแบบและกลไกการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาเป็นระบบการระงับข้อพิพาททางเลือก (alternative dispute resolution: ADR) ซึ่งคู่กรณีได้ตกลงกันเลือกระงับข้อพิพาทโดยไม่ฟ้องคดีต่อศาล (An Alternative to Litigation) แต่ได้มอบข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการพิจารณาและชี้ขาด ซึ่งจะทำให้คำชี้ขาดผูกพันคู่กรณีและคำชี้ขาดเป็นที่สุดเมื่ออนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาดข้อพิพาทนั้น คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะนำข้อพิพาทนั้นฟ้องร้องศาลไม่ได้ ทำให้สามารถระงับข้อพิพาทได้รวดเร็ว สถาบันอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาแห่งแรก คือ ศาลอนุญาโตตุลาการกีฬาหรือศาลกีฬาโลก (CAS) ซึ่งริเริ่มจัดตั้งโดยคณะกรรมการโอลิมปิกสากล (Richard, Hunter, & Shanon, 2017; Mitten, 2014) ต่อมาอีกหลายประเทศได้จัดตั้งสถาบันหรือศูนย์อนุญาโตตุลาการกีฬาตามแนวทางของ CAS เช่น อังกฤษ แคนาดา อีกรูปแบบหนึ่ง อนุญาโตตุลาการจัดตั้งเป็นหน่วยงานของสถาบันอนุญาโตตุลาการทางพาณิชย์ เช่น American Arbitration association (AAA) ของสหรัฐอเมริกา (Steadman, 2021) ปัจจัยด้านรูปแบบของข้อบังคับของอนุญาโตตุลาการกีฬา การศึกษาพบว่าข้อบังคับแบ่งออกเป็นสองรูปแบบ คือ ข้อบังคับว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีสามัญ และข้อบังคับว่าด้วยวิธีพิจารณาเฉพาะการแข่งขันกีฬา (Ad Hoc Arbitration Rules) เช่น ข้อบังคับการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกและกีฬาเครือจักรภพ (Ad Hoc Rules for the Olympic and Commonwealth Games) ซึ่งกำหนดให้อนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาดภายใน 24 ชั่วโมงทำให้การระงับข้อพิพาทสามารถบรรลุผลได้ทันตามตารางเวลาการแข่งขัน (Scroetoeter, 2017) ปัจจัยด้านรูปแบบของข้อสัญญาอนุญาโตตุลาการกีฬา การศึกษาพบว่าสัญญาอนุญาโตตุลาการกีฬา (sport arbitration clause) มี 2 รูปแบบ รูปแบบแรกเป็นสัญญารายบุคคล (individual arbitration clause) ซึ่งเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการเจรจาของคู่สัญญา เช่น สัญญาจ้างนักกีฬา สัญญาสนับสนุนการแข่งขันกีฬา รูปแบบที่สอง เป็นสัญญารวม (collective arbitration clause) เกิดจากการเจรจารวม (Collective Bargaining) ซึ่งเป็นข้อตกลงที่กำหนดไว้ในข้อบังคับขององค์กรปกครองกีฬา เช่น สหพันธ์กีฬานานาชาติ สมาคมกีฬา หรือระเบียบการแข่งขันกีฬา เช่น โปส്മัครเข้าแข่งขันกีฬาในรายการต่าง ๆ ข้อสัญญาอนุญาโตตุลาการรูปแบบหลังนิยมใช้ทั้งกีฬาระหว่างประเทศและกีฬาในประเทศ

(Dimitrios, 2004; Findlay, 2005) ข้อสัญญาารวม (collective arbitration clause) มีสภาพเป็นสัญญาอนุญาโตตุลาการแบบบังคับ (compulsory arbitration clause) ปัจจุบันได้รับการยอมรับโดยศาลในต่างประเทศกว้างขวางยิ่งขึ้น เช่น ศาลในสหรัฐอเมริกา ศาลสูงแห่งสหพันธรัฐสวิสเซอร์แลนด์ เห็นว่าเป็นข้อสัญญาอนุญาโตตุลาการที่ใช้กับอุตสาหกรรมเฉพาะ ที่สามารถคุ้มครองผลประโยชน์ของนักกีฬาที่ไม่มีโอกาสทำสัญญาอนุญาโตตุลาการส่วนบุคคลด้วยความสมัครใจ (Rigozzi & Robert-Tissot, 2015)

วัตถุประสงค์ที่ 2 หาข้อเสนอแนะให้การกีฬาแห่งประเทศไทยมีการระงับข้อพิพาททางการกีฬาโดยวิธีการอนุญาโตตุลาการขึ้นโดยเฉพาะ ในการวิจัยพบว่า ในปัจจุบันพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. 2556 และพระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ. 2542 ไม่ได้บัญญัติให้มีการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการ คงมีแต่ระเบียบเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทกีฬามวย ระหว่างนักมวยกับเจ้าของค่ายมวยที่ให้คู่พิพาท เสนอข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการพิจารณา แต่ด้วยเหตุที่ไม่มีข้อบังคับว่าด้วยกระบวนการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา ทำให้ไม่มีการระงับข้อพิพาทด้วยวิธีดังกล่าว ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสัมภาษณ์กลุ่ม ระบุตรงกันว่า มีความจำเป็นและความเป็นไปได้ที่การกีฬาจะจัดตั้งให้อนุญาโตตุลาการด้านกีฬาเป็นหน่วยงานภายในของ กกท. เพื่อเป็นเครื่องมือแก้ปัญหาการระงับข้อพิพาทได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติในทางสากล โดยศึกษาจากแนวทางปฏิบัติในต่างประเทศและระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดตั้งหน่วยงานของ กกท. ซึ่งกฎหมายจัดตั้ง กกท. เปิดช่องให้คณะกรรมการการกีฬาแห่งประเทศไทยออกข้อบังคับว่าด้วยการบริหารองค์กรได้

สรุปได้ว่า ลักษณะของข้อพิพาททางการกีฬาสามารถจำแนกได้สองลักษณะประกอบด้วยข้อพิพาทที่เกิดจากสัญญาทางพาณิชย์ เป็นข้อพิพาทที่มีทุนทรัพย์เป็นเงิน และข้อพิพาทที่ไม่ได้เกิดจากสัญญาเป็นข้อพิพาทที่ไม่มีทุนทรัพย์ จำแนกออกเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับการบริหารองค์กรปกครองกีฬา และข้อพิพาทเกี่ยวกับวินัยของนักกีฬา สำหรับวิธีการระงับข้อพิพาททางการกีฬาจะมีการระงับข้อพิพาทสามขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการพิจารณาและชี้ขาดภายในองค์กรปกครองกีฬา 2) ขั้นตอนการอุทธรณ์ต่อฝ่ายปกครองตามกฎหมายฉบับต่าง ๆ และ 3) ขั้นตอนในกระบวนการพิจารณาของศาล สำหรับแนวทางปฏิบัติในการระงับข้อพิพาททางการกีฬา ที่แพร่หลายในต่างประเทศ ได้แก่ การระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา โดยมีศาลกีฬาโลกเป็นต้นแบบ เป็นวิธีการระงับข้อพิพาททางการกีฬาที่ทำได้รวดเร็ว และตรงกับลักษณะของข้อพิพาททางการกีฬา ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกลไกการระงับข้อพิพาทเฉพาะด้านกีฬาตามที่พบจากการทบทวนวรรณกรรม

อภิปรายผลการวิจัย

ความจำเป็นและความสำคัญของการระงับข้อพิพาททางกีฬาโดยวิธีอนุญาโตตุลาการ

จากข้อมูลในการสัมมนากลุ่มเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย ประกอบด้วยผู้บริหาร กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา การกีฬาแห่งประเทศไทย สมาคมกีฬาอาชีพแห่งประเทศไทย นักกีฬา บุคลากรกีฬา นักวิชาการมีความเห็นไปในทางเดียวกันว่ามีความจำเป็นที่จะต้องระงับข้อพิพาททางกีฬา โดยวิธีอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา เพื่อช่วยให้การระงับข้อพิพาทกีฬาที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับ แนวทางปฏิบัติสากล เนื่องจากในปัจจุบันกีฬาของไทยมีการพัฒนาก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว มีนักกีฬาและ ทีมระดับนานาชาติมีอัตราเพิ่มขึ้น ซึ่งการแข่งขันกีฬาในมหากกรรมกีฬาในต่างประเทศ กฎระเบียบ การแข่งขันล้วนแต่กำหนดให้มีการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการทางกีฬา ซึ่งหากประเทศไทยมี ระบบอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาที่มีมาตรฐานสากลก็จะสามารถดึงดูดให้มีการจัดการแข่งขันกีฬาใน ประเทศเพิ่มขึ้น จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศได้เป็นอย่างดี

แนวทางในการจัดตั้งอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสมาคมกีฬา และการสัมมนารับฟังความคิดเห็นผู้แทนของสมาคม กีฬาที่มีความวิตกว่า หากให้หน่วยงานอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาอยู่ในสังกัดของการกีฬาแห่งประเทศไทย อาจเกิดความไม่เป็นอิสระและเป็นกลาง เพราะหากกรณีการกีฬาแห่งประเทศไทยเป็นคู่กรณี อาจ มีการแทรกแซงกระบวนการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการได้ง่าย อย่างไรก็ตาม นักวิชาการด้านกฎหมาย มีความเห็นว่า ปัญหาข้อพิพาทดังกล่าวสามารถป้องกันได้ด้วยการสร้างกลไกกำกับดูแลโดยมี คณะกรรมการอนุญาโตตุลาการที่เป็นอิสระและเป็นกลาง ที่ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญกีฬา นักกฎหมาย กีฬาผู้แทนของสมาคมกีฬา และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีชื่อเสียง ที่ไม่มีบุคลากรของการกีฬาแห่งประเทศไทย เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ให้การกีฬาแห่งประเทศไทย เป็นเพียงสำนักงานเลขานุการสำนักงาน อนุญาโตตุลาการด้านกีฬา ซึ่งแนวทางปฏิบัติในต่างประเทศในการจัดตั้งหน่วยงานอนุญาโตตุลาการ กีฬาจะเริ่มต้นจากหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริการกีฬา เช่น ศาลกีฬาโลก (CAS) เริ่มจัดตั้งโดย คณะกรรมการโอลิมปิกสากล สถาบันระงับข้อพิพาทกีฬาของสหราชอาณาจักร (SRUK) จัดตั้งโดย หน่วยงานบริการกีฬาของรัฐ ศูนย์ระงับข้อพิพาทกีฬาของแคนาดา (SDRCC) เป็นหน่วยงานของรัฐที่มี หน้าที่และอำนาจบริหารกีฬา ต่อมาก็ได้แยกออกมาเป็นอิสระจากหน่วยงานเดิมจะด้วยประการใด ก็ตาม ความเป็นอิสระและเป็นกลางของอนุญาโตตุลาการ สามารถเป็นเครื่องป้องกันการถูกแทรกแซง หรือครอบงำได้ กลไกควบคุมการคัดสรรอนุญาโตตุลาการจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งยวด

สรุปผลการวิจัย

บทความวิจัยนี้นำเสนอสภาพปัญหาการระงับข้อพิพาททางกีฬาในประเทศไทย ภายใต้ระบบ และกลไกการระงับข้อพิพาทภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานทางปกครองและศาล หลักฐาน

ที่ได้จากการวิจัยแสดงให้เห็นว่าข้อพิพาทกีฬาในประเทศไทยมีลักษณะสามประการ คือ ประการแรก ข้อพิพาทมักเกี่ยวข้องกับตารางการแข่งขัน ประการที่สอง ข้อพิพาทส่วนใหญ่เป็นข้อพิพาทที่ไม่มีทุนทรัพย์อันเกิดจากกฎระเบียบด้านกีฬา การบริหารองค์กรกีฬา และการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการกำกับดูแลกีฬา และประการที่สาม เป็นข้อพิพาทที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือสมาคมกีฬารวมถึงการพัฒนากีฬาของชาติให้มีประสิทธิภาพ การระงับข้อพิพาทที่มีความล่าช้าเนื่องจากมีขั้นตอนที่หลากหลายและข้อพิพาทที่ระงับโดยศาลต้องใช้เวลาอันยาวนาน ไม่สอดคล้องกับลักษณะของข้อพิพาททางกีฬาที่ต้องการความรวดเร็ว อนุญาโตตุลาการด้านกีฬาเป็นกลไกที่จะสามารถระงับข้อพิพาททางกีฬาได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพของข้อพิพาททางกีฬา ซึ่งต้องการให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกีฬาเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด เพื่อต้องการแก้ไขปัญหาดังกล่าวกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาและการกีฬาแห่งประเทศไทยจึงได้กำหนดเป็นนโยบายไว้ให้มีการระงับข้อพิพาททางกีฬาโดยวิธีอนุญาโตตุลาการไว้ในแผนพัฒนากีฬา แต่ยังไม่สามารถนำนโยบายสู่ทางปฏิบัติได้ เนื่องมาจากการกีฬาแห่งประเทศไทยยังไม่มีการจัดตั้งหน่วยงานอนุญาโตตุลาการ ทั้งนี้ เพราะต้องศึกษาวิจัยเพื่อหารูปแบบและวิธีการจัดตั้งที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของประเทศไทย โดยต้องแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาได้ เมื่อดำเนินการดังกล่าวได้เป็นผลสำเร็จจะทำให้การกีฬาแห่งประเทศไทยมีกลไกระงับข้อพิพาททางกีฬาโดยอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา เป็นการเฉพาะสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากีฬา

องค์ความรู้ใหม่

1. ด้านทฤษฎีและการวิเคราะห์ใหม่ คณะผู้วิจัยได้นำทฤษฎีทางกฎหมายและวิทยาศาสตร์การกีฬา มาใช้เป็นฐานในการวิเคราะห์แนวคิดทางกฎหมายของอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา เพื่อหาข้อบ่งชี้ว่า อนุญาโตตุลาการด้านกีฬา สามารถใช้เป็นเครื่องมือระงับข้อพิพาททางกีฬา ที่มีประสิทธิภาพ เพราะผลการวิจัยได้ข้อบ่งชี้ว่า ข้อพิพาททางกีฬามีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างจากข้อพิพาททางแพ่งและพาณิชย์ทั่วไป กล่าวโดยเฉพาะเป็นข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคกีฬาแต่ละชนิดกีฬา และเกี่ยวข้องกับตารางการแข่งขัน จึงมีความจำเป็นจะต้องระงับข้อพิพาทโดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางกีฬา และการระงับข้อพิพาท จะต้องมีการพิจารณาที่รวดเร็วและเป็นที่สุด ให้ทันกับตารางการแข่งขัน และสอดคล้องกับสิทธิประโยชน์ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง

2. ด้านประสิทธิภาพของการระงับข้อพิพาททางกีฬา การวิจัยค้นพบว่า ระบบอนุญาโตตุลาการกีฬา มีความแพร่หลายไปทั่วโลก เป็นข้อพิสูจน์ได้ว่าการระงับข้อพิพาททางกีฬาด้วยวิธีดังกล่าวมีประสิทธิภาพกว่าการระงับข้อพิพาทหลักที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ข้อมูลการวิจัยบ่งชี้ว่า ในระดับกีฬานานาชาติ ได้มีการจัดตั้งศาลกีฬาโลกให้มีเขตอำนาจทั่วโลก การเข้าแข่งขันกีฬานานาชาติดังกล่าวและ

บุคลากรกีฬา จะต้องยินยอมเข้าระบบการระงับข้อพิพาทโดยศาลกีฬาโลก หรือศาลกีฬาภูมิภาค สำหรับกีฬาระดับชาติ พบว่า ประเทศที่กีฬามีความก้าวหน้า ล้วนแต่มีการระงับข้อพิพาททางกีฬาโดยอนุญาโตตุลาการกีฬาทั้งสิ้น

3. ด้านรูปแบบขององค์กรระงับข้อพิพาททางกีฬา การวิจัยค้นพบว่าแนวทางปฏิบัติในต่างประเทศมีการจัดตั้งองค์กรตามรูปแบบทฤษฎีองค์กร คือ จัดตั้งเป็นองค์กรประจำที่มีชีวิตเป็นของตนเองที่ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ มีชื่อ วัตถุประสงค์ พันธกิจและวิสัยทัศน์ สัญลักษณ์ขององค์กร บุคลากร งบประมาณและทรัพยากรเป็นของตนเอง สำหรับการดำเนินการกิจของสถาบันจะอยู่ภายใต้ข้อบังคับสถาบันว่าด้วยกระบวนการพิจารณาทั้งกระบวนการพิจารณาสามัญและกระบวนการพิจารณาเร่งด่วนเฉพาะในระหว่างการแข่งขันและมีกลไกกำกับดูแลความเป็นอิสระและเป็นกลางของอนุญาโตตุลาการ

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยมีข้อเสนอแนะสองด้าน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะด้านแนวทางการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

จากข้อสรุปข้างต้น จึงมีข้อเสนอแนะเชิงนิติบัญญัติด้วยการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกีฬา สามฉบับ คือ 1) พระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558 ให้คณะกรรมการการกีฬาแห่งประเทศไทย ออกระเบียบว่าด้วยการจัดตั้งอนุญาโตตุลาการ ให้เป็นหน่วยงานของการกีฬาแห่งประเทศไทย และแก้ไขบทบัญญัติว่าด้วยข้อบังคับของสมาคมกีฬา กำหนดให้ข้อบังคับสมาคมกีฬา ให้มีการระงับข้อพิพาททางกีฬาโดยวิธีอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา 2) พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. 2556 และ 3) พระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ. 2542 แก้ไขปรับปรุงให้มีบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาจ้างนักกีฬาและบุคลากรกีฬา และสัญญาจ้างนักมวย ให้มีข้อสัญญาว่าด้วยการระงับข้อพิพาททางกีฬา โดยวิธีอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา

2. ข้อเสนอแนะด้านนโยบายในการกำหนดแนวทางในการจัดตั้งอนุญาโตตุลาการด้านกีฬา ในด้านนโยบายการกำหนดแนวทางในการจัดตั้ง มีข้อเสนอแนะดังนี้

2.1 ข้อเสนอแนะด้านรูปแบบขององค์กรอนุญาโตตุลาการ

สถานะขององค์กร เพื่อให้การระงับข้อพิพาททางกีฬาในประเทศไทย เป็นไปอย่างมีแบบแผน และมีระบบที่มีมาตรฐานสากล จึงควรจัดตั้งองค์กรอนุญาโตตุลาการเป็นองค์กรถาวรที่ประกอบด้วยลักษณะ ดังนี้

(1) จัดตั้งเป็นองค์กรประจำ ด้วยการจัดโครงสร้างการบริหารจัดการอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นทางการ

(2) มีการดำเนินงานตามข้อบังคับว่าด้วยวิธีพิจารณา (procedural rules based) ซึ่งเป็นกฎระเบียบที่มีความแน่นอนชัดเจนที่ทำให้คู่พิพาทได้เห็นล่วงหน้า

(3) มีการดำเนินงานภายใต้อำนาจแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากีฬาและกฎหมายอนุญาโตตุลาการแห่งชาติ รวมถึงแนวนโยบายว่าด้วยการพัฒนากีฬาของชาติให้มีความก้าวหน้าทัดเทียมกับอารยะประเทศ

วัตถุประสงค์และบทบาทหน้าที่ขององค์กร องค์กรอนุญาโตตุลาการด้านกีฬามีวัตถุประสงค์และภารกิจครอบคลุม 4 ด้าน คือ

- (1) เพื่อให้เกิดการระงับข้อพิพาททางกีฬาที่เป็นธรรม รวดเร็ว ประหยัด และเข้าถึงได้ง่าย
- (2) เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมนิยมในการระงับข้อพิพาททางเลือก
- (3) เพื่อให้มีการระงับข้อพิพาททางกีฬาโดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกีฬา
- (4) เพื่อส่งเสริมความรู้ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการ และการตัดสินผลการแข่งขันกีฬาให้เป็นธรรม

2.2 ข้อเสนอแนะด้านการเตรียมการจัดตั้งและการดำเนินงาน

การกีฬาแห่งประเทศไทย ควรฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการ และควรทดลองระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการ ในการแข่งขันกีฬาแห่งชาติประจำปี 2565 โดยในระยะเริ่มทดลองใช้วิธีการระงับข้อพิพาท โดยอนุญาโตตุลาการด้านกีฬาสำหรับการแข่งขัน ควรใช้คณะกรรมการประท้วงคุณสมบัติของนักกีฬา และคณะกรรมการประท้วงเทคนิคกีฬา และผู้เชี่ยวชาญกฎหมายกีฬา ที่ผู้ว่าการการกีฬาแห่งประเทศไทย แต่งตั้ง ร่วมเป็นคณะอนุญาโตตุลาการพิจารณาและชี้ขาดข้อพิพาท

References

- Blackshaw, I. (2003). The Court Arbitration for Sport: An International Forum for Settling Disputes Effectively 'Within the Family of Sport. *Entertainment Law Journal*, 2(2), 61–82.
- Dimitrios, P. (2004). International Sports Rules Implement–Decisions Executability: The Bliamou Case. *Marquette Sports Law Review*, 15(1), 1–12.
- Findlay, H.A. (2005). Rules of a Sport– Specific Arbitration Process as an Instrument of Policy Making. *Marquette Sports Law Review*, 16(1), 73–98.
- Gardner, P.C. (2011). *Sport–Specific Arbitration and Procedural Justice*[Master’s Thesis, Brock University].
- Green, B.C. (2005). Building Sport Program to Optimize Athlete Recruitment, Retention, and

- Transition: Toward a Normative Theory of Sport development. *Journal of Sport Management*, 19(4), 233–253.
- Mitten, M.J. (2014). The Court of Arbitration for Sport and its Global Jurisprudence: international Legal Pluralism in a World Without National Boundaries. *OHIO State Journal on Dispute Resolution*, 13(1), 1–44.
- Naluang, S., & Jongsathittavorn, C. (2021). Obligations of Thailand Towards WADA Code 2021. *Assumption University Law Journal*, 12(2), 90–109.
- Richard, J., Hunter, Jr. & Shanon, J.H. (2017). The Court of Arbitration for Sport: Does the United States Need a Similar Court for Resolving Issues in Sport. *Journal of Education and Social Policy*, 7(1), 8–21.
- Rigozzi, A., & Robert-Tissot, F. (2015). Consent in Sports Arbitration: Its Multiple Aspects. In Geisinger, E., & Trabaldo de Mestral, E. (Editors), *Arbitration as a Coach for Other Players* (pp.59–94). Juris Net.
- Rigozzi, A., William, M., & Levy, K. (2013). Sport Arbitration. *The European, Middle Eastern and African Arbitration Review*, 16, 12–22.
- Scroetoeter, U.G. (2017). Ad Hoc or Institutional Arbitration. *Contemporary Asia Arbitration Journal*, 10(2), 141–199.
- Sports Authority of Thailand. (2021a). *Sports Authority of Thailand's Strategic Plan of 2021–2027*. Sports Authority of Thailand.
- Sports Authority of Thailand. (2021b). *Sanction History*. Sports Authority of Thailand.
- Steadman, M. (2021). Lindland v. United States of America Wrestling Association: The Role of Arbitration and Federal Courts in the Marketing of an Olympic Success. *DePaul Journal of Art, Technology and Intellectual Property Law*, 11(1), 133–156.
- Tanarach, A. (2014). Legal Issues That Cause Delays in Resolving Disputes Boxing Act 1999. *Academic Journal, Phranakhon Rajabhat University*, 5(2), 11–20.